

राज्य शिक्षा शोध एवं प्रशिक्षण परिषद्, बिहार, पटना
त्रैमासिक मूल्यांकन - दिसंबर 2025

प्रश्न-पत्र

कक्षा – VI

विषय - संस्कृत

समय - 2 घंटा

पूर्णांक - 25

निर्देश

- इस प्रश्न-पत्र में कुल 5 प्रश्न हैं। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर देना अनिवार्य है।
- प्रत्येक प्रश्न के सामने उसके लिए निर्धारित अंक एवं निर्देश अंकित हैं।

1. मञ्जूषातः उचितं पदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत।

(5×1=05)

मध्ये, भवति, काश्यां, पश्यतु, वासस्थानम्

- (क) सायंकाले शशकानां सभा।
- (ख) एषः सरोवरः चन्द्रस्य अस्ति।
- (ग) न तस्यादिर्न तस्यान्तो यस्तस्य तिष्ठति।
- (घ) किमिच्छति नरः भूषाणां को रणे हितः।
- (ङ) कृपया एतां नामावलीं, वस्तूनि च ददातु।

2. अधोलिखितवाक्येषु "सत्यम्" "असत्यम्" वा लिखत-

(5×1=05)

- (क) सः भयेन चन्द्रं नमति।
- (ख) एकस्मिन् दिने प्रातःकाले तेषां शशकानां सभा भवति।
- (ग) प्रहेलिकाः आबालवृद्धं मानसिकम् उल्लासं जनयन्ति।
- (घ) रामकृष्णस्य शिष्यः कर्णः।
- (ङ) सर्वे भवन्तु सुखिनः सर्वे सन्तु निरामयाः।

3. सुमेलनं कुरुत-

(5×1=05)

स्तंभ 'अ'

स्तंभ 'ब'

(क) सरोवरः

(i) इक्षुसारः

(ख) भीताः

(ii) कुम्भकारस्य

(ग) सुतः

(iii) जलाशयः

(घ) कुलालस्य

(iv) पुत्रः

(ङ) गुडः

(v) संत्रस्ताः

4. अधोलिखितानां प्रश्नानां समुचितं उत्तरं देहि।

(5×1=05)

(क) सरोवरस्य तीरे सुकोमलभूमौ बिलेषु के निवसन्ति?

(ख) शशकाः किमर्थम् उपायं चिन्तयन्ति?

(ग) सर्वदेवानां वन्दनीयः कः?

(घ) कस्य आदिः अन्तः च "न" अस्ति?

(ङ.) गृहे कति अतिथयः सन्ति?

5. संस्कृतभाषायाम् अनुवादं कुरुत-

(5×1=05)

(क) रोहनं जाता है।

(ख) मैं पढ़ता हूँ।

(ग) राधा गाती है।

(घ) हम खेलते हैं।

(ङ.) राम घर जायेगा।

अथवा

"पठ्" धातोः लट्लकारस्य (वर्तमानकाल का) रूपाणि लिखत-

प्रश्न 1 : मंजूषा से उचित पद चुनकर रिक्तस्थान भरिए।

मंजूषा : मध्ये, भवति, कार्य, पशुपु, वासस्थानम्

(क) बालकानां शिक्षणं तथा कार्य।

(ख) सा सुन्दरः नयनः भवति।

(ग) न तस्मिन् वस्त्रे वासस्थानम् अस्ति किञ्चित्।

(घ) सिंहस्य नरः पशुपु पूजां न करोति।

(ङ) कृपया एतत् नामपत्रं मध्ये बद्ध्वा न ददातु।

प्रश्न 2 : अधोलिखितवाक्येषु 'सत्यम् / असत्यम्' लिखत।

(क) सा भृशं चन्द्रं नमति। → असत्यम्

(ख) एकस्मिन् दिने अनेकानि कार्याणि सम्पन्नानि भवन्ति। → सत्यम्

(ग) प्रत्येकः मानवः स्वार्थेण प्रसन्नः भवति। → असत्यम्

(घ) रामकृष्णः धीरः नरः। → सत्यम्

(ङ) सर्वे जनाः सुखिनः सर्वे सन्तु निरामयाः। → सत्यम्

प्रश्न 3 : सुमेलनं कुरुत।

स्तम्भ 'अ' – स्तम्भ 'ब'

- संस्कारः – (v) संस्कृतः
- सीता – (iv) पुत्र
- सूत – (iii) जलधारः
- कुलाचारः – (ii) कुलपरम्परा
- गुरु – (i) उपदेशकः

प्रश्न 4 : अधोलिखितानां प्रश्नानां संक्षिप्त उत्तरं लिखत।

(क) संस्कृतस्य वीर पुरुषाः किमर्थं प्रसिद्धाः?

उत्तरः संस्कृतस्य वीर पुरुषाः शौर्येण, त्यागेन, धर्मपालनेन च प्रसिद्धाः।

(ख) शिक्षकः किमर्थं उपास्यः विद्यते?

उत्तरः शिक्षकः ज्ञानं ददाति, अतः सः उपास्यः विद्यते।

(ग) सर्वविद्या बलवती का?

उत्तरः विद्या एव सर्वविद्या बलवती अस्ति।

(घ) कस्य आदिः अन्तः च न अस्ति?

उत्तरः ईश्वरस्य आदिः अन्तः च न अस्ति।

(ङ) गुरु कः आदर्शः अस्ति?

उत्तरः गुरु शीलवान्, ज्ञानी, धैर्यवान् च आदर्शः अस्ति।

प्रश्न 5 : संस्कृतवाक्येषु अनुवादं कुरुत।

(क) वह जाता है। → सः गच्छति।

(ख) मैं पढ़ता हूँ। → अहं पठामि।

(ग) राम गाता है। → रामः गायति।

(घ) हम देखते हैं। → वयं पश्यामः।

(ङ) तुम घर जाओगे। → त्वं गृहं गमिष्यसि।